

N:o 175.

Af Herr P. Staaff: Om Söderhamns treklassiga läroverks förändring till femklassigt, samt om dertill erforderliga medels anvisande.

Då Söderhamns stad numera uppnått den utveckling, att stadens folkmängd utgör 5,253 personer och samhällets ytterligare utveckling i följd af en jemnt stigande rörelse med säkerhet är att motse, så har staden i följd härutaf att räkna såsom en sin kanske viktigaste angelägenhet att få inom sig ega ett läroverk så beskaffadt, att det åtminstone någorlunda motsvarar tidens kraf på allmän bildning samt ortens och stadens behof af undervisning åt sin manliga ungdom.

Ett sådant kraf och ett sådant behof kunna icke längre tillfredsställas af det 3-klassiga läroverk, som inom staden nu förefinnes, och staden har jemväl i handling visat sig mäktig af relativt ganska stora uppoffringar för det goda ändamålets vinnande. Så t. ex. har staden på egen bekostnad bygt ett rymligt och prydligt 2:ne våningars läroverkshus af sten med fullt utrymme för 5 klasser, dock under den säkra men tyvärr icke förverkligade tillförsigt att få i bildningens intresse begagna hela byggnaden, då nu deremot blott hälften derutaf kan för ändamålet användas, af den orsak att läroverket är endast 3-klassigt.

Fastän läroverket sålunda är endast 3-klassigt, är likväl lärjungeantalet ganska betydligt. Det utgör nemligen under nu pågående läsetermin ett antal af 54 — ett antal som, då man tager i betraktande det naturliga förhållandet att inom de norra orterna skolornas lärjungeantal måste vara lägre än inom det öfriga riket, är ganska stort. Det gifves endast trehne 3-klassiga elementarläroverk med större lärjungeantal än Söderhamns, och dessa 3-klassiga läroverk tillhöra Sköfde, Göteborg och Åmål. Det finnes till och med 5-klassiga läroverk, som hafva lägre lärjungeantal än Söderhamns, nemligen Piteå, Christinehamns och Enköpings, hvarjemte lärjungeantalet inom Mariestads, Lidköpings, Arboga och Nortelje 5-klassiga läroverk föga öfverstiger det nuvarande antalet vid Söderhamns 3-klassiga. Ett antal af 54 lärjungar inom Norrland måste, hvad också erfarenheten bekräftar, fullt motsvara ett antal af 65 a 70 lärjungar inom rikets öfriga delar. Så länge läroverket är 3-

klassigt, blir också lärjungeantalet lägre, ty det är gifvet att en stad med kringliggande ort räknar bland sin ungdom en mängd fattige ynglingar, hvilka icke kunna, efter det att de tre klasserna genomgått, vidare fullfölja sina studier, enär dem saknas medel att flytta till och försörja sig vid främmande städers läroverk. I södra Helsingland finnas icke några högre läroverk än det 3-klassiga i Söderhamn, och följaktligen måste för studiernas fullföljd ynglingen förflyttas till Hudiksvall eller Gefle, dit afståndet från Söderhamn är 6 à 9 mil. Föräldrar i goda vilkor, kunna lätt sända sina söner till annat läroverk, men icke så fattiga föräldrar, om än deras söner vore aldrig så lyckligt lottade i anlag och förmåga.

På grund af det nu anförda, torde den förhoppning icke vara öfverdrifven, som staden Söderhamn vågar i sitt och kringliggande landsorts intresse hysa om erhållande af ett 5-klassigt läroverk; och vågar jag derföre föreslå:

det måtte Riksdagen besluta, att Söderhamns 3-klassiga läroverk varder upphöjdt till 5-klassigt och dertill nödiga medel anslagna.

Stockholm den 30 Januari 1873.

Pehr Staaf.

N:o 176.

Herr C. E. Hjelm: *Om anslag af statsmedel till underlättande af väghållningsbesväret.*

Af de många skatter och besvär, som enbart trycka på jordbruksnäringen och som till en viss del, åtminstone inom vissa orter, lägga hinder i vägen för odlingens raskare framåtgående, är underhållet af de allmänna vägarne och hvad dertill